

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. Сковороди

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ СТУДЕНТІВ ПРИРОДНИЧОГО ФАКУЛЬТЕТУ

Випуск 9

Харків
2016

найменш – другу декаду травня (1,44 % від вихідного числа яєць). Дослідивши залежність продуктивності від розміру кладки виявлено, що найпродуктивнішими були десятийцеві кладки (96,25% від вихідного числа яєць), а найменш продуктивними дво- та трийцеві (по 63,63 та 66,66 % від вихідного числа яєць відповідно).

Приваблення у бори такого виду як синиця велика, а також інших птахів-дуплогнізників, збільшення їх щільності у соснових насадженнях сприятиме збереженню багатовікових деревостанів та зростанню біологічного різноманіття. Такі заходи радимо проводити шляхом розвішування штучних гніздівель у борах, а також введенням у монокультури сосни листяних порід деревостану та чагарників.

Левицька Любов

РОЗМІР КЛАДКИ ТА УСПІШНІСТЬ РОЗМНОЖЕННЯ МУХОЛОВКИ БІЛОШИЙОЇ (*Ficedula albicollis* Temm.) НА ТЕРИТОРІЇ ГЕТЬМАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ

*Наукові керівники – к. б. н., доцент А.Б. Чаплигіна
к.б.н., ст. викл. Н.О. Савинська*

На території України дослідження біології та екології мухоловки білошиїої приурочені більшою мірою до листяних та мішаних лісів (Савинська, 2013). На території хвойних лісів подібні дослідження не проводились. Біотоп має значний вплив на життя та розмноження птахів, тому дослідження особливостей розмноження мухоловки білошиїої на природо-заповідних територіях соснових ценозів є досить актуальними.

Основною метою нашої роботи є вивчення розміру кладки та успішності розмноження мухоловки білошиїої в репродуктивний період у соснових ценозах на природо-заповідній території.

Матеріали зібрані у весняно-літній період 2015 р. на території Гетьманського національного природного парку в околицях села Кам'янка Тростянецького району Сумської області (50°22'57" N 34°55'34" E). Під спостереженням знаходилися 139 штучних гніздівель для дрібних горобцеподібних птахів, які перевірялися 5-6 разів протягом гніздового періоду.

Установлено, що у повних кладках (N=43) знаходиться від 4 до 8 яєць. Переважали шести- (34,88%) та семийцеві (34,88%) кладки. Середній розмір кладки складав $6,37 \pm 0,08$ яєць. Середній розмір кладок зменшувався протягом репродуктивного сезону: від $7,00 \pm 0,65$ в першій декаді травня до $4,60 \pm 0,55$ в першій декаді червня.

Найбільшою продуктивністю мухоловки білошиїої на території Гетьманського НПП відзначається перша декада травня – 76,35 % від вихідного числа яєць, а найменшою – перша декада червня 50,00 % від вихідного числа яєць. Досліджуючи залежність продуктивності від розміру кладки виявлено, що найпродуктивнішими виявилися восьмийцеві кладки – 91,07% від вихідного числа яєць, а найменш продуктивними чотирьох- та шести яйцеві – по 50 % від вихідного числа яєць.

Основними причинами загибелі потомства мухоловки білошиїої є ембріональна смертність – 11,40 % від вихідної кількості. Значна частка потомства загинула з невідомих причин – 7,28 %. Від хижаків постраждало 2,53 %, через антропогенний вплив (відбирали яйця для аналізу на важкі метали) – 1,58 % і через затримку в рості – 0,95 %.